

การดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์¹

Class Action in Online Copyright Infringement

นันท์วัลย์ ภักดีศรีวงศ์ (Nunwalai Bhakdisriwong)²

ศิริชัย มงคลเกียรติศรี (Sirichai Mongkolkiatsri)³

กริชพกา บุญเฟื่อง (Krithpaka Boonfueng)⁴

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้รูปแบบการเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์พัฒนามาสู่การเผยแพร่ต่อสาธารณชนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้เกิดกลุ่มบุคคลของผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์บนพื้นฐานการมีข้อเท็จจริงจากการทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ที่เหมือนกัน นำมาซึ่งลักษณะเฉพาะของกลุ่มบุคคลผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีสิทธิใช้กระบวนการดำเนินคดีแบบกลุ่มหรือ Class Action ในการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ประเด็นปัญหาดังกล่าวจึงนำมาสู่ประเด็นการศึกษาวិจัยในส่วนของการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองตามหลักกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มหรือ Class action ต่อการดำเนินคดีกับผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จำนวนมากในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ การศึกษาวิจัยนี้จึงเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางกฎหมายโดยวิจยเอกสารและวิเคราะห์เชิงกฎหมายเปรียบเทียบ ในส่วนของบทกฎหมายประเทศไทยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/4 ประกอบ 222/8 จะเห็นว่า กฎหมายไทยนั้นวางหลักเกณฑ์ที่อนุโลมให้นำวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาปรับใช้ในคดีของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นหนึ่งในกฎหมายพิเศษของประเทศไทย และเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและเทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

⁴ รองผู้อำนวยการด้านระบบนวัตกรรม สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 กฎหมายมิได้ปิดกั้นไม่ให้ใช้วิธีการอื่นใดในการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไปในภายหลัง เพียงแต่ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องใช้มาตรการคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ จึงจะใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ต่อไปเท่านั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอว่าสามารถนำวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มเข้ามาปรับใช้ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ได้ โดยจะต้องดำเนินคดีในส่วนของการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ด้วยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 เสียก่อนแล้วจึงใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ตามรูปแบบของการดำเนินคดีแบบกลุ่มต่อไป

คำสำคัญ: การดำเนินคดีแบบกลุ่ม, การละเมิดลิขสิทธิ์, การละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์

Abstract

Nowadays, with the advancement of information technology, a methodologist of distributing a copyrighted work become a distribute by authority upload copyrighted work to internet systems this process affected to online copyright infringement in internet systems of the service provider. The numerous of authority in the same categories has online copyright infringement affect to be the group of the online copyright infringement authority has the common fact and law to be typical of the claim, to litigate as a Class Action. Accordingly, this study Focus on Class Action in online copyright infringement. By study in Class Action in online copyright infringement with numerous of ownership that has damaged from infringement. This is a qualitative research methodology, using a legal research in documentary research and comparative study. In Thailand, the civil procedure section 222/4 and 222/8 are accepting class action be used in Intellectual Property case law as a specialist law of Thailand between

considers in Copyright Act B.E. 2537 section 32/3 and Computer-related Crime Act B.E. 2550 section 20 is not rejected other procedure to be litigated in copyright infringement case. The researcher proposed the authority must be used process of Notice and Takedown by Copyright Act B.E. 2537 section 32/3 and Computer-related Crime Act B.E. 2550 section 20 before files an online copyright infringement case law to using class action as the main procedure in this case.

Keywords: Class Action, Copyright Infringement, Online Copyright Infringement

1. บทนำ

การฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ที่นำกระบวนการพิจารณาของการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาใช้ยังไม่มีการศึกษาในกรณีของการนำกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาใช้ในกรณีที่โจทก์ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หลายคนฟ้องผู้ละเมิดลิขสิทธิ์คนเดียวหรือหลายคน ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ หากพิเคราะห์ถึงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำในบทกฎหมายนั้น ได้เปิดช่องว่างให้เกิดการฟ้องคดีที่เข้าเงื่อนไข เนื่องจากเป็นการที่ผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์นั้น สามารถใช้สิทธิทางศาลในการยื่นคำร้องฝ่ายเดียวที่ฟ้องผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาซึ่งการกระทำอันละเมิดลิขสิทธิ์นั้น และการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์นั้น สามารถเกิดได้ในทุกช่วงเวลาและทุกสถานที่ จึงทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติ คือ ในกรณีที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ในช่วงเวลาและความเสียหายจากการกระทำความผิดเดียวกัน ด้วยการที่ผู้รับบริการซึ่งอยู่ในฐานะผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการ และด้วยรูปแบบการให้บริการของระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการติดต่อผ่านระบบคอมพิวเตอร์ หรือ ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น ซึ่งการจะกระทำการอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์นั้นจะต้องมีรูปแบบการใช้งานที่ง่ายและสะดวกรวดเร็ว เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมออนไลน์และพฤติกรรมของการใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ย่อมต้องมีรูปแบบการให้บริการของเว็บไซต์ที่จะต้องมีการให้บริการให้ผู้รับบริการสามารถทำการ share

หรือ upload งาน ซึ่งอาจจะเป็นงานอันละเมิดลิขสิทธิ์เข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ ที่ทำให้ผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งอยู่ในฐานะผู้ใช้บริการในอินเทอร์เน็ตนั้นสามารถมีจำนวนมาก ซึ่งสวนทางกับผู้สร้างสรรค์ที่เป็นบุคคลเพียงคนเดียว ในบทความเรื่องนี้ ผู้ศึกษาจะศึกษาถึงการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ที่จะมีกระบวนการทางกฎหมายลิขสิทธิ์ที่เจ้าของลิขสิทธิ์จะเป็นผู้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในผลงานของตน โดยจะเป็นไปเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ให้บริการ ระงับการกระทำที่มีการอ้างว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อนำงานละเมิดลิขสิทธิ์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ ซึ่งผู้ให้บริการไม่ใช่ผู้ควบคุมริเริ่มให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ และในการฟ้องคดีนั้นอาจจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติที่มีผู้ถูกละเมิดลิขสิทธิ์หลายคนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในประเด็นแห่งคดีเดียวกันต่อผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งในข้อบทกฎหมายไม่ได้มีการวางหลักถึงวิธีการในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเมื่อเกิดกรณีดังกล่าวขึ้น ทำให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายในการจะให้ความคุ้มครองแก่ผู้สร้างสรรค์ และกฎหมายไทยไม่ได้มีการกำหนดถึงการฟ้องดำเนินคดีโดยการนำหลัก Class action ซึ่งเป็นการฟ้องคดีแบบกลุ่ม มาปรับใช้แก่กรณีการฟ้องในคดีทรัพย์สินทางปัญญาได้ ซึ่งหากสามารถนำหลัก Class action มาใช้ได้จริง ก็จะเป็นการพัฒนาหลักการในการฟ้องคดีของคดีทรัพย์สินทางปัญญาให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมต่อปัญหาในทางปฏิบัติมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ โดยวิเคราะห์การนำหลักกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class action) ซึ่งเป็นวิธีการทั่วไปในกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในการนำมาปรับใช้ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ โดยมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในทางปฏิบัติร่วมกับกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยมากน้อยแค่ไหน

3. วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จะใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางกฎหมายโดยการวิเคราะห์จากเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ บทความวิจัย

ทั้งที่ได้รับการเผยแพร่ตีพิมพ์ในรูปแบบรูปเล่มปกติ หรือรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกว่าการวิจัยเอกสาร (Documentary research) เพื่อทำการศึกษาและเข้าใจ หลักกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class action) และนำเสนอการวิเคราะห์เชิงกฎหมาย เปรียบเทียบ ที่เรียกว่า Comparative study โดยนำเอกสารทั้งที่ปรากฏในรูปแบบของแหล่งข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary sources) หรือหลักฐานประกอบอื่น ๆ (Secondary sources) คือ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ผลงานการวิจัย บทความทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งจัดอยู่ในหมวดหมู่ของการทำวิจัยเชิงเอกสาร

4. การดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์

การดำเนินคดีแบบกลุ่ม ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่าน ดังนี้

Bryan A. Garner ศาสตราจารย์พิเศษด้านการทำวิจัยกฎหมาย ประจำ Southern Methodist University School of Law ได้ให้คำนิยามการดำเนินคดีแบบกลุ่มว่า เป็นการดำเนินคดีโดยบุคคลผู้หนึ่งหรือหลายคน ในนามของบุคคลหลายคน ที่ต้องเข้ามาเกี่ยวพันซึ่งกันและกันด้วยการมีปัญหาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงเหมือนกัน (Garner, 2001, pp.160)

David Mellinkoff ศาสตราจารย์ด้านกฎหมายจาก University of California ได้ให้ความหมายว่า การดำเนินคดีแบบกลุ่ม โดยทั่วไปเป็นการฟ้องคดีหรือต่อสู้คดีของผู้แทนของกลุ่มบุคคลจำนวนมาก ซึ่งอยู่ในสถานะเดียวกันในข้อเรียกร้องสิทธิของพวกเขา โดยกลุ่มบุคคลจะมีขนาดใหญ่ จึงทำให้ไม่สะดวกที่จะนำกลุ่มบุคคลจำนวนดังกล่าวทุกคนจะนำคดีขึ้นสู่ศาล ดังนั้นกลุ่มจึงต้องมีผู้แทน ที่ต้องเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ซึ่งมอบความเป็นธรรมให้แก่พวกเขาทั้งหมดได้ และสมาชิกกลุ่มทุกคนที่มีได้ขอออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มจะต้องผูกพันโดยผลแห่งคำพิพากษานั้น (Mellinkoff, 2009 อ้างใน บุชรานี หงษาคำ, 2549, น. 49-51)

Antonio Gidi ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ University of Detroit Mercy School of Law ได้ให้ความหมายของ Class action ว่าเป็น “การดำเนินคดีโดยโจทก์ซึ่งเป็นผู้แทนคดี (Collective Standing) ในการป้องกันสิทธิของบุคคล (Object of the suit) โดยคำพิพากษาจะผูกพันสมาชิกทั้งหมด (Gidi, 2003, pp.334)

Racheal Mulheron ศาสตราจารย์ด้านละเมิดและกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง ประจำ Department of Law, Queen Mary University of London ได้รวบรวมความหมายของการดำเนินคดีแบบกลุ่มในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law ว่า “Class action เป็นกฎหมายวิธีพิจารณาความที่ทำให้ข้อเรียกร้องของบุคคลกลุ่มหนึ่งต่อจำเลยคนเดียวกัน สามารถกระทำได้ภายใต้การดำเนินคดีในคราวเดียวกัน โดยโจทก์คนเดียวหรือหลายคน อาจฟ้องคดีในนามของตนเองและผู้อื่นที่มีข้อเรียกร้องในประเด็นข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงเดียวกัน โดยโจทก์ผู้เป็นตัวแทนคดีเท่านั้น ที่มีฐานะเป็นคู่ความในคดีและผลแห่งคดี จะผูกพันสมาชิกทุกคน แม้บุคคลเหล่านั้นจะมิได้กระทำการใด ๆ ในคดีเลยก็ตาม (Mulheron, 2004 อ้างใน น้ำแท้ มีบุญสร้าง, 2554, น. 1)

เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า Class Action โดยผลของคำพิพากษา Hansberry v. Lee. (1940) ได้นิยามดังนี้ การดำเนินคดีแบบกลุ่ม คือ กระบวนพิจารณาประเภทหนึ่งที่อนุญาตให้มีโจทก์หนึ่งคนหรือโจทก์ร่วม ทำการยื่นฟ้องและฟ้องร้องดำเนินคดีในคดีความโดยตัวแทนของการรวมกลุ่มขนาดใหญ่หรือที่เรียกว่า “กลุ่มบุคคล” ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตหรืออนุญาตจากศาลที่จะจัดการคดีความ ที่ซึ่งในทางปฏิบัติไม่สามารถจัดการดำเนินคดีเป็นรายบุคคลได้ (เนื่องจากแต่ละบุคคลเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดจากจำเลยเช่นเดียวกัน) ก็จะต้องถูกเรียกร้องให้เข้าร่วมในคดีในฐานะจำเลยเช่นเดียวกัน (Cornell Law School, 2019)

ในส่วนของประเทศไทยนั้น พบว่า ได้มีการให้คำนิยามคำว่า Class Action เช่นกัน โดยวางหลักของคำนิยามไว้ในพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2558 หมวด 4 ว่าด้วยการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ได้ให้คำจำกัดความทางกฎหมายเกี่ยวกับคำว่า Class action ซึ่ง คือ การดำเนินคดีแบบกลุ่มไว้ว่า “มาตรา 222/1 ในหมวดนี้ “การดำเนินคดีแบบกลุ่ม” หมายความว่า การดำเนินคดีที่ศาลอนุญาตให้เสนอคำฟ้องต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาแสดงสิทธิของโจทก์และสมาชิกกลุ่ม”

อาจารย์เอื้อน ขุนแก้ว และอาจารย์วรนนยา ใช้เทียมวงษ์ ได้ให้ความหมาย Class action ไว้ว่า การดำเนินคดีแบบกลุ่ม หมายถึง การดำเนินคดีแพ่งสามัญโดยสมาชิกของกลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นโจทก์ (Plaintiff) ได้ดำเนินการแทนสมาชิกของกลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นบุคคลจำนวนมากที่มีสิทธิเรียกร้องอย่างเดียวกัน อันเนื่องมาจากการมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างเดียวกัน รวมไปถึงการมีลักษณะเฉพาะเหมือนกัน (Similarly situated

person) โดยการดำเนินการของบุคคลดังกล่าว จะก่อให้เกิดผลผูกพันคู่ความและสมาชิกกลุ่ม เว้นแต่สมาชิกของกลุ่มดังกล่าวจะได้ออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม (Opt-out) ซึ่งในส่วน of สมาชิกกลุ่มนั้นก็จะได้รับชำระหนี้โดยการขอรับชำระหนี้ (เอื้อน ขุนแก้ว และ วรรณยา ใช้เทียมวงษ์, 2560, น. 2)

เมื่อนำนิยามทั้งหลายมาพิจารณา จึงเห็นได้ว่า การดำเนินคดีแบบกลุ่มเป็นการดำเนินคดีแพ่งรูปแบบหนึ่ง ที่มีผู้แทนคดีดำเนินคดีแทนบุคคลผู้เสียหายคนอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากหรือที่เรียกว่า “สมาชิกกลุ่ม (Class member)” โดยผู้แทนที่เป็นผู้ดำเนินคดีนั้น เป็นเพียงบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งที่เรียกว่า “ผู้แทนของกลุ่ม (Representative party)” บุชราณี หงษาคำ (2549, น. 51) โดยจะต้องเป็นบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากสถานการณ์เดียวกัน มีส่วนได้เสียเช่นเดียวกัน อันก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องในข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายร่วมกัน จนถึงขนาดที่เรียกได้ว่า มีผลประโยชน์ที่จะใช้สิทธิทางศาลร่วมกัน (Common interest) ซึ่งจะต้องปรากฏชัดเจนถึงประโยชน์เช่นเดียวกันที่สมาชิกกลุ่มจะมีการดำเนินคดีร่วมกัน (All the persons represented must have the same interest in the proceedings) ทั้งนี้ โดยไม่ต้องได้รับการมอบหมายหรือมอบอำนาจจากกลุ่มบุคคลนั้น ๆ และผลแห่งคำพิพากษาในคดี ย่อมมีผลผูกพันทั้งผู้แทนและสมาชิกกลุ่ม แม้ว่าสมาชิกกลุ่มจะไม่ได้อยู่ในฐานะคู่ความในคดีเลยก็ตาม (กรรวิ์ สังวรวงศา, 2552, น. 29)

จากนิยามทางกฎหมายข้างต้นทำให้เห็นได้ว่า Class action นั้น จะต้องมียุติบัตรประกอบสำคัญในการใช้พิจารณาประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่า สามารถเข้านิยาม และตรงกับความหมายของการดำเนินคดีแบบกลุ่มได้หรือไม่ โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 7 ประการ คือ

- 1) ความเหมือนกันในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายของโจทก์และสมาชิกกลุ่ม (Commonality) กล่าวคือ กลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกรวมทั้งตัวโจทก์ จะต้องมีปัญหาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกัน เพื่อให้เป็นหลักประกันว่าจะสามารถดำเนินคดีประเภทนี้ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย “ข้อเท็จจริงร่วมกัน” นั้น หมายความว่ารวมถึง ข้อเท็จจริงที่มีร่วมกันนั้น สามารถก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องเช่นเดียวกันแก่บุคคลกลุ่มหนึ่ง และ “ข้อกฎหมายร่วมกัน” คือ การมีสภาพของการโต้แย้งสิทธิที่เป็นข้อหาและข้ออ้างที่สามารถอาศัยหลักแห่งกฎหมายเดียวกัน (เจริญชัย อัครพิริยอนันต์, 2555)

2) ผลของคำพิพากษาจะต้องสามารถผูกพันบุคคลอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วมในคดี โดยการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม ด้วยวิธีการแจ้งหรือประกาศ (Notice) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงความเคลื่อนไหวของคดี และทราบถึงสิทธิของตน (ทักษิณ อังสนานนท์, 2551)

3) การออกจากกลุ่ม (Opt-out) แม้ว่าจะมีการกำหนดความหมายของผู้ที่จะมาเป็นสมาชิกกลุ่ม รวมไปถึงต้องมีผลผูกพันตามคำพิพากษาในคดีที่เป็นการดำเนินคดีแบบกลุ่มไว้แล้วก็ตาม แต่สมาชิกกลุ่มย่อมมีสิทธิในการแสดงเจตนาต่อศาลในการขอออกจากการเป็นสมาชิกโดยไม่ประสงค์ที่จะเข้าผูกพันตนในคำพิพากษาที่มีการดำเนินคดีแบบกลุ่มเพื่อจะได้ดำเนินการฟ้องคดีด้วยตนเองต่อไปได้ (ยุทธพงศ์ ปิ่นอนงค์, 2558)

4) โจทก์และทนายความโจทก์ในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการคุ้มครองผลประโยชน์ให้กับสมาชิกกลุ่มได้อย่างเพียงพอและเป็นธรรม โดยศาลจะเป็นผู้คัดเลือกและตรวจสอบถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นโจทก์และทนายความฝ่ายโจทก์อย่างละเอียดและรอบคอบ (ทักษิณ อังสนานนท์, 2551)

5) เอื้อน ขุนแก้ว และวรนนยา ใช้เทียมวงษ์ (2560, น. 8-9) พบอีกว่า จำนวนสมาชิกกลุ่มต้องมีจำนวนมาก (Numerous) หมายถึง จำนวนสมาชิกกลุ่มต้องมีจำนวนหลายคน (numerous) หากดำเนินคดีเช่นคดีแพ่งสามัญย่อมก่อให้เกิดความยุ่งยากในการที่จะให้บุคคลจำนวนมากนั้นเข้ามาเป็นคู่ความด้วย (Impracticable) นำมาซึ่งความไม่สะดวกในทางปฏิบัติ (Unmanageable)

6) ข้อเรียกร้องหรือข้อต่อสู้ของโจทก์หรือผู้แทนคดี จะต้องเป็นข้อเรียกร้องหรือข้อต่อสู้เช่นเดียวกับสมาชิกกลุ่ม (Typicality of the claims of the class representative) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาเป็นอย่างเดียวกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดเอกภาพในการดำเนินคดีและเป็นการปกป้องผลประโยชน์ไม่ให้เกิดความแตกแยก ซึ่งข้อเรียกร้องหรือข้อต่อสู้แตกต่างกันระหว่างโจทก์ผู้แทนกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม (เจริญชัย อัครพิริยอนันต์, 2555)

7) วิชัย อริยะนนทกะ, จักรกฤษณ์ เจนเจษฎา, วรวุฒิ ทวาทสิน, พงษ์เดช วานิชกิตติกูล และสรวิศ ลิ้มปรั้งษ์ (2549) พบว่า ความสามารถของโจทก์ในการดำเนินคดีเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Adequacy of representation) เพราะผลของคำพิพากษาในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม มีผลผูกพันถึงสมาชิกกลุ่มที่ไม่ได้แสดง

เจตนาในการออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าตนมีคุณสมบัติและความสมารถที่จะดำเนินคดีและรักษามลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มได้อย่างเป็นธรรมและเพียงพอ

เนื่องด้วยประเด็นการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ย่อมเกิดขึ้นได้ในระบบอินเทอร์เน็ตของผู้ให้บริการที่มีทั้งในรูปแบบของ service provider ที่ให้บริการเว็บไซต์หรือระบบคอมพิวเตอร์ ครอบคลุมถึง social media ด้วยนั้น มีความสอดคล้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษาเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์เห็นได้ว่า อาจจะมีกรณีที่ผู้เป็น service provider เป็นเจ้าของระบบหรือเครือข่ายที่ดำเนินการอยู่ในต่างประเทศก็ได้ จึงต้องนำประเด็นเรื่องเขตอำนาจศาลเหนือคดีทางอินเทอร์เน็ตมาพิจารณาประกอบด้วย เพราะอินเทอร์เน็ตมีลักษณะทางกายภาพที่ไร้ขีดจำกัดด้านพรมแดน หรือ borderless ทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติคือ การกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจศาลของรัฐแต่ละรัฐ จึงมีความยากทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ แต่ความไร้พรมแดนของระบบอินเทอร์เน็ตนั้นไม่ทำให้รัฐมีสิทธิที่จะขยายอำนาจรัฐของประเทศตนเองเข้าไปแสดงความเป็นเจ้าของพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างไม่มีข้อจำกัด หมายความว่า ปัญหาจากการไร้พรมแดนของระบบอินเทอร์เน็ต คือ การกระทำการใด ๆ ที่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงและเกิดความเกี่ยวพันในเชิงระหว่างประเทศ จากการที่ข้อมูลที่ส่งผ่านระบบหรือเครือข่ายโดยใช้อินเทอร์เน็ตนั้น เคลื่อนที่ผ่านเครือข่ายหรือระบบที่เชื่อมโยงเข้าหากัน ทำให้การดำเนินการใด ๆ ที่เกิดขึ้นโดยอาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลาง มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดการส่งผ่านข้อมูลดังกล่าวในหลายประเทศได้

การใช้เขตอำนาจศาลเหนือคดีที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตเมื่อพิจารณาในกฎหมายต่างประเทศนั้น เห็นได้ว่าหลายประเทศได้พัฒนาหลักกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือคดีทางอินเทอร์เน็ตตามระบบกฎหมายของประเทศตนเองที่มีทั้งระบบกฎหมายแบบ Civil Law และ Common Law ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักความยุติธรรมต่อการดำเนินคดีเป็นสำคัญ ซึ่งเขตอำนาจศาลนี้กินความหมายรวมถึงการใช้กฎหมายภายในของรัฐทั้งกฎหมายสารบัญญัติและวิธีบัญญัติในการพิจารณาคดีและอาณาเขตดินแดนของรัฐที่รัฐสามารถใช้อำนาจตัดสินคดีได้ ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบต่อกันได้

ประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น อำนาจในการพิจารณาคดีของศาลประเทศสหรัฐอเมริกานั้นเป็นเรื่องการใช้เขตอำนาจศาลเหนือบุคคล หรือ Personal Jurisdiction (สุนันทา

เอกไพศาลกุล, 2550, น. 80) สำหรับข้อพิพาททางอินเทอร์เน็ตศาลได้ใช้หลักเกณฑ์ของการกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือบุคคลในคดีที่จำเลยมิได้มีภูมิลำเนาในเขตอำนาจศาลเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างจำเลยกับศาลที่อ้างเขตอำนาจ ด้วยความที่ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ระบบกฎหมาย Common Law จึงได้ใช้คำพิพากษาเป็นบรรทัดฐานทางกฎหมาย ในเรื่องของวิธีการกำหนดเขตอำนาจศาลเหนือข้อพิพาททางอินเทอร์เน็ตนั้น ได้มีคดี Zippo Mfg. Co. v. Zippo Dot Com, Inc. (1997) วางหลักเกี่ยวกับวิธีการกำหนดศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่านทางเว็บไซต์ ศาลได้วางหลักการแบ่งประเภทของเว็บไซต์ไว้ 2 ประเภท คือ ประการแรก Active Website คือเว็บไซต์ที่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ระหว่างผู้รับข้อมูลกับตัวเว็บไซต์ เช่น เว็บไซต์ที่ใช้ติดต่อสื่อสารด้านธุรกิจ ซึ่งมีการทำสัญญาโดยอาศัยระบบอินเทอร์เน็ตภายในภูมิลำเนาของเขตอำนาจศาลต่างประเทศและส่งผ่านข้อมูลเข้ามายังระบบคอมพิวเตอร์ภายในภูมิลำเนาของศาลที่อ้างเขตอำนาจ และ ประการที่สอง Passive Website เป็นเว็บไซต์ที่ผู้ใช้สามารถอ่านข้อความที่ปรากฏบนเว็บไซต์แต่ไม่สามารถโต้ตอบกับเว็บไซต์ได้ สุนันทา เอกไพศาลกุล (2550, น. 79-81) พบอีกว่า ศาลได้กำหนดเงื่อนไขในการพิสูจน์ว่าศาลไหนเป็นศาลที่มีเขตอำนาจเหนือข้อพิพาททางอินเทอร์เน็ต โดยอาศัยความเป็นไปได้ในการใช้เขตอำนาจรัฐเหนือบุคคลสามารถที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการดำเนินการโดยตรงต่อการทำให้ได้สัดส่วนตามปกติธรรมดาและคุณภาพจากกิจกรรมที่เกิดผลตอบแทนทางการเงิน ที่สามารถควบคุมได้ภายในระบบอินเทอร์เน็ตต่อเว็บไซต์ที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจศาลนั้น ๆ ในท้ายที่สุดแล้ววิธีการที่จะใช้แก้ไขปัญหาก็ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงของแต่ละคดีว่าจำเลยประกอบธุรกิจเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตประเภท active website อย่างชัดเจนหรือไม่ ถ้าจำเลยเข้าทำสัญญากับบุคคลที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐอื่น ซึ่งเกี่ยวพันกับการรับรู้หรือ knowing และการทำซ้ำจากการส่งผ่านข้อมูลคอมพิวเตอร์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่ทำให้เกิดเขตอำนาจรัฐเหนือบุคคลอย่างถูกต้อง ในทางกลับกัน หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยนำเสนอหรือ posted ข้อมูลต่าง ๆ อย่างชัดเจนลงในเว็บไซต์ที่ผู้ใช้บริการเป็นบุคคลที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐอื่นสามารถเข้าถึงได้ ถือได้ว่าเป็นเว็บไซต์ประเภท passive website เป็นเว็บไซต์ประเภทที่แสดงข้อมูลให้ปรากฏต่อผู้ที่สนใจจะใช้บริการแต่ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของการกระทำใด ๆ ที่อยู่ภายใต้การใช้เขตอำนาจรัฐเหนือบุคคลได้ ดังนั้น คดี Zippo Mfg. Co. v. Zippo Dot Com, Inc., (1997) จึงได้วางแนวทางในการพิจารณาการเป็น Active

website ของจำเลยว่าผู้ใช้บริการสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ที่เป็นตัวแทนของเว็บไซต์หรือระบบคอมพิวเตอร์นั้น ๆ ที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจศาลประเทศนั้น ๆ ได้หรือไม่ การกระทำที่เกี่ยวกับการกำหนดเขตอำนาจศาลจึงถูกกำหนดโดยระดับของความสามารถในการโต้ตอบและโดยปกติของการประกอบกิจการแล้วสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและการติดต่อสื่อสารผ่านทางเว็บไซต์ได้หรือไม่ เป็นหลักการที่นำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงและนิติสัมพันธ์ที่มีขึ้นผ่านทางเว็บไซต์เท่านั้น การกำหนดเขตอำนาจศาลของสหรัฐอเมริกาจึงอิงตามหลักเกณฑ์ของการกำหนดเขตอำนาจศาลทั่วไปคืออาศัยหลักเขตอำนาจเหนือบุคคล โดยมีความแตกต่างในวิธีการหาจุดเกาะเกี่ยวที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับศาลที่มีการอ้างเขตอำนาจ ศาลใดจะเป็นศาลที่มีเขตอำนาจที่เหมาะสมจึงต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นรายคดีไป โดยพิจารณาจากลักษณะการกระทำของจำเลยที่มีความเสียหายเกิดขึ้นภายในเขตอำนาจศาล จุดประสงค์ของจำเลย และยังต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีหรือ fair play and substantial justice ด้วย ถ้ามีข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลมีได้ให้ความยุติธรรมต่อคู่ความอย่างเต็มความสามารถ ย่อมส่งผลต่อการบังคับตามคำพิพากษาของศาลโดยจะมีผลต่อศาลต่างประเทศได้ด้วย

เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบ website ที่กระทำความผิดนั้น ศาลได้มีการวางหลักการให้ความคุ้มครองกรณีการดำเนินคดีแบบกลุ่มที่เกิดขึ้นใน website ไวน์คดี Shelton v. Restaurant .com, Inc., (2013) โดยศาลได้วางหลักไว้ว่า ผู้บริโภคและผู้บริโภคที่จะซื้อ (prospective consumer) และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องในส่วน of ความสัมพันธ์เชิงตกลงสัญญาร่วมกัน (Contractual relationship) กับผู้ขาย โดยผู้ขายต้องเป็นผู้ “เสนอ” หรือ “แสดง” ให้เห็นถึงฝ่าฝืนกฎเกี่ยวกับ “การรับประกัน, การบอกกล่าว หรือ การลงนาม” ซึ่งประเด็นดังกล่าว The New Jersey Supreme Court ได้วางหลักที่ขยายขอบเขตของข้อกำหนดและเงื่อนไขในการทำเว็บไซต์เกี่ยวกับการโฆษณาให้ถือประเด็นข้างต้นว่าเป็นสาระสำคัญ เนื่องจาก การประกอบธุรกิจทุกประเภทจะต้องมีการโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์ที่ครอบคลุมถึงข้อความปฏิเสธการรับผิดชอบหรือ disclaimer, ข้อจำกัดความรับผิด หรือ limitations of liability และข้อกำหนดอื่นใดภายในเว็บไซต์เพื่อใช้ในลักษณะของข้อกำหนดและเงื่อนไขของการเป็นเว็บไซต์นั้น ๆ ซึ่งเป็นการเปิดเผยถึงศักยภาพของผู้ขายในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ซึ่งเป็นการปรับปรุงหลักการทางกฎหมายเพื่อให้สิทธิในการแปลความหมายอย่างกว้าง (Zaslowsky & Michaud, 2019)

เมื่อพิจารณาถึงประเด็นการเป็น Active website แล้วจะเห็นได้ว่า เว็บไซต์ที่มีรูปแบบการประกอบธุรกิจทางออนไลน์นั้น ก่อให้เกิดการโต้ตอบสื่อสารระหว่างกันและมีการวางหลักข้อกำหนดและเงื่อนไขของเว็บไซต์ทำให้สามารถขยายขอบเขตที่จะใช้สามารถนำมาเป็นเกณฑ์เพื่อการดำเนินคดีแบบกลุ่มได้ จะเห็นได้ว่า การปรับใช้หลัก Active และ Passive website สามารถปรับใช้กับหลักการการดำเนินคดีแบบกลุ่มได้จริง ในส่วนของเว็บไซต์ที่มีรูปแบบของการให้บริการตามแนวทางของคำพิพากษาข้างต้น ย่อมทำให้สามารถใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์กับผู้ให้บริการประเภท Active website ได้โดยแน่แท้ด้วยรูปแบบของการทำเว็บไซต์และการให้บริการและการวางหลักข้อกำหนดและเงื่อนไขของการให้บริการเว็บไซต์ไว้ แต่ผู้ให้บริการในส่วนของ Passive website นั้น การดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้นจะกระทำไม่ได้เช่นกัน โดยพิจารณาจากการใช้งานของผู้ใช้บริการที่เกิดขึ้นภายในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ ประกอบกับข้อกำหนดและเงื่อนไขของการใช้เว็บไซต์พื้นฐานว่า มีวัตถุประสงค์การทำเว็บไซต์ ข้อกำหนดและเงื่อนไข รวมถึงข้อจำกัดความรับผิดชอบว่ามีมากน้อยเพียงใด จึงสามารถพิจารณาต่อไปได้ว่าการใช้บริการของผู้ใช้บริการนั้น มีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวทางของการทำเว็บไซต์ในลักษณะ Passive หรือไม่ หากสอดคล้องกัน ย่อมเป็นการขยายขอบเขตว่าผู้ให้บริการนั้น ๆ มีความสามารถที่จะใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มได้

หากจะนำการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาปรับใช้ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์นั้น จะต้องเป็นคดีที่มีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นโดยมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับนิยามตามกฎหมายของการดำเนินคดีแบบกลุ่มและการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

5. ขั้นตอนการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์

5.1 การดำเนินคดีแบบกลุ่มในกฎหมายพิเศษ

ด้วยหลักกฎหมายและแนวคิดของกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ประเทศไทยได้รับเอาหลักการการดำเนินคดีแบบกลุ่มในระบบกฎหมายจารีตประเพณี หรือ Common Law มาปรับใช้ กรรวิ สังวรวงศา (2552, น. 39) พบอีกว่า ด้วยแนวคิดที่พัฒนาจากหลักความยุติธรรมหรือ Equity ว่า รัฐเป็นผู้ให้สิทธิเอกชนในการฟ้องคดี เพื่อให้เอกชนเป็นผู้รักษาสีทธิของตนเอง รวมไปถึงเรื่องการเข้าเป็นสมาชิก

กลุ่มจึงต้องเป็นผู้อยู่ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือได้รับความเสียหายจากสถานการณ์เดียวกัน และมีข้อเรียกร้องเช่นเดียวกัน และการขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่ม จึงต้องมีขึ้นเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาที่มีผลผูกพันสมาชิกกลุ่ม จากขอบเขตของแนวคิดดังกล่าวเห็นได้ว่า หลักกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มเป็นหลักการที่ปรับใช้ภายใต้บทกฎหมายทางแพ่งโดยเป็นกระบวนการดำเนินวิธีพิจารณาทางแพ่งรูปแบบเฉพาะ จึงสอดคล้องกับการให้ความคุ้มครองตามหลักการการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ที่ให้ความสำคัญเรื่องการคุ้มครองผู้เสียหายที่มีจำนวนมากโดยอาศัยการมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายร่วมกันและมีลักษณะเฉพาะของกลุ่มร่วมกัน เพื่อให้ผลของคำพิพากษาผูกพันสมาชิกกลุ่มทุกคนเป็นสำคัญ

เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบของวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มตามกฎหมายไทยเห็นว่าการดำเนินคดีแบบกลุ่มได้ถูกบัญญัติแยกไว้เป็นการเฉพาะในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 222/1 ถึง 222/49 และสามารถนำไปปรับใช้กับกฎหมายพิเศษในคดีอื่นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 222/4 วรรคสอง ได้วางหลักเกี่ยวกับการนำกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนี้ไปใช้บังคับโดยอนุโลมไว้ว่า “...ในกรณีที่มีการร้องขอดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีซึ่งมีกฎหมายกำหนดวิธีพิจารณาความไว้เป็นการเฉพาะ ให้ศาลในคดีนั้นมีอำนาจสั่งให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มและนำวิธีพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งหมวดนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม” จากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 222/4 วรรคสอง ได้วางหลักไว้อย่างครอบคลุมกฎหมายพิเศษให้ศาลผู้ที่มีอำนาจพิจารณาคดีพิเศษนั้น สามารถพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีที่มีวิธีพิจารณาความกำหนดไว้เป็นการเฉพาะเมื่อมีการยื่นคำร้องขอต่อศาลขออนุญาตใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มต่อศาลที่มีอำนาจตัดสินคดีพิเศษนั้น เช่น คดีผู้บริโภค คดีแรงงาน คดีทรัพย์สินทางปัญญา และในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 222/8 ได้วางหลักกำหนดให้โจทก์ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่ม อาจร้องขอให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มได้ในคดีละเมิด คดีผิดสัญญา คดีเรียกร้องสิทธิตามกฎหมายต่าง ๆ เช่น คดีสิ่งแวดล้อม คดีคุ้มครองผู้บริโภค คดีแรงงาน คดีหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ การแข่งขันทางการค้า

จึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่า หากจะต้องนำวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มเข้ามาปรับใช้ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 นั้น

ย่อมสามารถกระทำได้ เพราะด้วยอำนาจของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 222/4 วรรคสองประกอบด้วยมาตรา 222/8 นั้น มิได้ตัดสิทธิกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งมีสถานะเป็นกฎหมายพิเศษบทหนึ่ง สามารถใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มต่อคดีทรัพย์สินทางปัญญาที่มีข้อเท็จจริงของคดีสามารถใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มได้ โดยศาลที่มีเขตอำนาจวินิจฉัยคดีนี้จึงเป็นศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง จะเห็นได้ว่า หากมีการร้องขอต่อศาลโดยกลุ่มของผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์โดยโจทก์ผู้แทนกลุ่ม เพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้น สามารถกระทำได้ เพราะเป็นการยื่นคำร้องขออนุญาตดำเนินคดีแบบกลุ่มต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาคดี ดังนั้น ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ที่ยื่นคำร้องขออนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้น ย่อมสามารถกระทำได้โดยการยื่นคำร้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญากลางให้ศาลพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินคดีคดีแบบกลุ่มต่อไป

เมื่อพิจารณาถึงตัวบทบัญญัติในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 มิได้ตัดสิทธิ์การขอใช้สิทธิอื่นใดทางกฎหมายเพื่อการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ภายหลังการยื่นคำร้องตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 โดยพิจารณาได้จากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วรรคสี่ นั้นเห็นว่า “...ในกรณีเช่นนี้ ให้เจ้าของลิขสิทธิ์ดำเนินคดีต่อผู้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์ภายในระยะเวลาที่ศาลมีคำสั่ง...” บทบัญญัตินี้ไม่ใช่บทบังคับเด็ดขาดว่าผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไปในอนาคตหรือไม่ และไม่ได้อันยันห้ามดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ด้วยวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นผู้เสียหายจำนวนมากจากการถูกละเมิดลิขสิทธิ์และได้ใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 แล้ว และประสงค์จะดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไปด้วยการใช้กระบวนการการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้น ย่อมสามารถกระทำได้ภายใต้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วรรคสี่

5.2 กฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์

ด้วยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 เป็นมาตราเกี่ยวกับข้อยกเว้นความรับผิดชอบละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ให้บริการ แต่ด้วยเนื้อหาของบทบัญญัตินั้นได้วางหลักเกณฑ์ที่ครอบคลุมถึงการละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ ซึ่งมี 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทแรกคือ ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต

และประเภทที่สองคือ ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น เมื่อพิจารณาถึงการเป็นผู้ให้บริการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วรรคสองแล้ว สามารถเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นข้อยกเว้นความรับผิดชอบละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ให้บริการ แต่บริบทของกฎหมายครอบคลุมถึงขั้นตอนการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ที่เกี่ยวพันกับการให้บริการของผู้ให้บริการ ผู้วิจัยจึงเลือกประเด็นสำคัญของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ขึ้นมาเพื่อวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1) การเป็นโจทก์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 นั้น เห็นได้ว่า การยื่นคำร้องตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 นั้น เป็นการยื่นคำร้องฝ่ายเดียวต่อศาล โดยผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้นที่เป็นผู้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ได้ ผู้ให้บริการจะยื่นคำร้องตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งต่อผู้ให้บริการรายอื่นระงับการละเมิดลิขสิทธิ์ก็ได้เช่นกัน ดังนั้น บทกฎหมายของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 จึงมุ่งเน้นการให้ความคุ้มครองโจทก์ที่อยู่ในฐานะผู้เจ้าของลิขสิทธิ์

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่ต้องวิเคราะห์ต่อไปว่า การยื่นคำร้องตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 จะต้องเริ่มต้นโดยโจทก์ซึ่งเป็นผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เสมอ และบทกฎหมายได้ใช้ถ้อยคำในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วรรคแรก “...เจ้าของลิขสิทธิ์อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการละเมิดลิขสิทธิ์นั้น” จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่า เจ้าของลิขสิทธิ์จะมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งบังคับผู้ให้บริการเท่านั้น เพราะบทบัญญัติไม่ได้วางหลักถึงการที่ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ “บุคคลอื่นที่เป็นผู้ละเมิดลิขสิทธิ์” สำหรับประเด็นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วรรคแรกใช้คำว่า “ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ” ถือได้ว่า บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 นั้นเป็นบทสันนิษฐานการกระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ เจ้าของลิขสิทธิ์จึงมีสิทธิที่จะใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 เพื่อขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จึงจะกระทำได้เมื่อผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์มีเหตุอันควรเชื่อว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์

ของผู้ให้บริการเท่านั้น ซึ่งผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์มีภาระการพิสูจน์ที่จะต้องแสดงต่อศาลต่อไปตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วรรคสาม (2) – (5) ดังนั้นการจะใช้ถ้อยในบทบัญญัติว่า “บุคคลอื่นที่ผู้ละเมิดลิขสิทธิ์” จึงเป็นการสันนิษฐานว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดไปเสียแต่แรกโดยปราศจากการพิสูจน์ความจริง ย่อมก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมต่อฝ่ายที่ถูกกล่าวหาเช่นกัน พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 จึงได้วางหลักไว้เป็นการเฉพาะว่าเป็นการยื่นคำร้องโดยผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ต่อศาลเพื่อบังคับผู้ให้บริการต้องปฏิบัติตามคำสั่งศาล จึงจะเข้าข่ายยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

2) บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 นั้นเป็นหลักการที่วางหลักไว้ให้ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ให้บริการมีหน้าที่กระทำความแต่ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับเด็ดขาดให้ต้องกระทำ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ไม่ได้ระบุถึงความผิดหรือผลที่ตามมาจากการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ในส่วนของผู้ให้บริการนั้น จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติวางหลักให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ให้บริการต้องปฏิบัติตาม ดังที่ได้อ้างหลักไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วรรคห้า โดยได้วางหลักไว้เฉพาะกรณีที่ผู้ให้บริการได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลครบถ้วนแล้ว ดังนี้ “ในกรณีที่ผู้ให้บริการมิใช่ผู้ควบคุม ริเริ่ม หรือสั่งการให้มีการละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ และผู้ให้บริการนั้นได้ดำเนินการตามคำสั่งศาลตามวรรคสี่แล้ว ผู้ให้บริการไม่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่เกิดขึ้นก่อนศาลมีคำสั่งและหลังจากคำสั่งศาลเป็นอันสิ้นสุดแล้ว” ผู้ให้บริการจึงจะได้รับความคุ้มครองตามข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์แต่ก็ไม่ได้วางหลักต่อไปว่า หากผู้ให้บริการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลจะเกิดผลอย่างไรในทางกฎหมาย และในกรณีของผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วรรคสี่ วางหลักเพียงว่า “...ในกรณีเช่นนี้ให้เจ้าของลิขสิทธิ์ดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดลิขสิทธิ์ภายในระยะเวลาที่ศาลมีคำสั่งให้ระงับการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือนานกว่าที่อ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากกระบบคอมพิวเตอร์” ซึ่งพิจารณาจากบทบัญญัติแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วางหลักให้ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไปภายหลังจากผู้ให้บริการได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาล โดยไม่ได้วางหลักครอบคลุมไปถึงกรณีที่ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ใช่สิทธิดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไปว่า จะมีผลอย่างไรหากขัดคำสั่งศาลด้วยการปฏิเสธที่จะดำเนินคดีต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ไม่ได้เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเป็นบทบังคับเฉพาะ ดังนั้น การยื่นคำร้องต่อศาลตาม พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 จะต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจ ที่จะดำเนินการตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ถือได้ว่า ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 นั้น จะต้องมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 จนครบกระบวนการ ความ แต่ทั้งนี้ เนื่องจากช่องว่างทางกฎหมาย จึงอาจจะเกิดการใช้สิทธิ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 โดยไม่สุจริต อาศัยการใช้มาตรการ คัดกรองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งด้วยการสั่ง ให้ takedown งานอันมีลิขสิทธิ์โดยเจตนาทุจริต ปัญหาข้างต้นจึงเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ต่อผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ และในกรณี ของผู้ให้บริการที่ปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามคำสั่งศาล เนื่องจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ไม่ได้กำหนดโทษเอาไว้เป็นการเฉพาะหากผู้ให้บริการฝ่าฝืนคำสั่ง ศาลแล้วจะได้รับโทษหรือไม่ ในทางกลับกัน หากผู้ให้บริการปฏิเสธต่อการให้บริการของตน และเลือกที่จะต่อสู้คดีกับผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่กล่าวอ้างว่ามีงานอันละเมิดลิขสิทธิ์ อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 จะเห็นว่ามิได้มีบทบัญญัติใดวางหลักห้ามมิให้ผู้ให้บริการดำเนิน คดีกลับต่อผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ภายหลังได้รับคำสั่งศาลและการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ก็ไม่มีผลทางกฎหมาย จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติของผู้ให้บริการเช่นกัน แต่เนื่องจาก พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วางหลักเพื่อเป็นข้อยกเว้นความรับผิด ของผู้ให้บริการ การที่ผู้ให้บริการปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามคำสั่งศาลจึงมีผลทางกฎหมาย เพียงแค่ไม่สามารถเข้าเงื่อนไขข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 เท่านั้น รวมถึงปัญหาในเชิงปฏิบัติ ประการสุดท้าย คือ หากผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ประสงค์จะใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ในการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ เนื่องจากไม่ประสงค์ให้ผู้ให้บริการได้รับความ คัดกรองภายใต้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ จึงเลือกที่จะดำเนินคดีด้วยตนเองเช่นเดียวกับการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ทั่วไป โดยหลักกฎหมายแล้วก็ย่อมกระทำได้เช่นกัน ขั้นตอน และกระบวนการอาจจะมีความคล้ายคลึงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3

คือ ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อาจยื่นคำร้องหรือหนังสือทวงถามแก่ผู้ให้บริการโดยตรง เพื่อขอให้ผู้ให้บริการระงับหรือนำออกซึ่งงานที่ละเมิดลิขสิทธิ์แล้วจึงไปดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไปก็ย่อมทำได้ แต่มีข้อจำกัดในส่วนของ เป็นการดำเนินคดีระหว่างเอกชนด้วยกัน โดยปราศจากขั้นตอนและวิธีการที่ใช้สิทธิทางศาล อาจจะส่งผลต่อรูปคดีในอนาคตได้เช่นกัน

3) การดำเนินกระบวนการตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 นั้นเห็นว่า หากพิจารณาถึงบทบัญญัติพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วรคดี ที่บัญญัติไว้ว่า “เมื่อศาลได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลทำการไต่สวน หากศาลเห็นว่าคำร้องมีรายละเอียดครบถ้วนตามวรรคสาม และมีเหตุจำเป็นที่ศาลสมควรจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องนั้น...” จากบทบัญญัติข้างต้นเห็นได้ว่า การพิจารณาคำร้องขอให้ศาลคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์นั้น ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลเท่านั้น ดังนั้น คำร้องเช่นว่านี้จึงต้องครบถ้วนด้วยรายละเอียดที่กฎหมายกำหนดไว้โดยชัดแจ้งซึ่งข้อมูล หลักฐานและคำขอบังคับ เพื่อให้ศาลสามารถไต่สวนคำร้องและพิจารณาเป็นรายคดีไป

จึงสามารถสรุปได้ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 เป็นมาตรการเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ให้บริการ โดยเป็นบทสันนิษฐานการกระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ บทกฎหมายจึงจำกัดสิทธิเฉพาะผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งบังคับต่อผู้ให้บริการเท่านั้น จึงเป็นการวางหลักกฎหมายเพื่อให้เจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ให้บริการมีหน้าที่กระทำตาม มิได้มีผลบังคับเด็ดขาดให้ต้องกระทำตาม ด้วยเหตุนี้ ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะผู้ที่มีสิทธิในการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 เพื่อขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์จะต้องมีความสนใจและมีเจตนาจะดำเนินการตามขั้นตอนในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 จนครบกระบวนการ

5.3 การนำวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มไปใช้ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์

ด้วยการดำเนินคดีแบบกลุ่มนี้ เป็นหลักกฎหมายที่ให้ศาลเป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณาว่าคดีนี้เหมาะสมจะอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มหรือไม่ จึงเป็นการที่ศาลต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณาเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น โดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายของคดีเป็นปัจจัย

สำคัญในการพิจารณาว่าคดีนี้สมควรอนุญาตให้ใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มหรือไม่อย่างไร จากการวิเคราะห์คำพิพากษาในต่างประเทศที่อนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มและไม่อนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มแล้ว

ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ถึงหลักการการนำวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มไปใช้ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ว่า ควรนำไปใช้มากน้อยเพียงใด หรือไม่ โดยผู้วิจัยนำหลักการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3, การดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 และการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ด้วยวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาพิจารณาประกอบควบคู่กัน เพื่อนำไปสู่การพิจารณาต่อไปในส่วนของขั้นตอนก่อนฟ้องคดีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์แล้วจึงเข้าสู่กระบวนการการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ซึ่งมีขั้นตอนทางกฎหมายดังต่อไปนี้

1) ขั้นตอนการดำเนินคดีในคดีละเมิดลิขสิทธิ์

ในกรณีที่ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ดำเนินคดีในฐานะโจทก์นั้น มีลักษณะและรูปแบบการดำเนินคดีที่คล้ายคลึงกัน แต่ในส่วนของการดำเนินคดีอาญา จะมีการดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการเข้าเป็นโจทก์ดำเนินคดีแทนโจทก์ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ เมื่อเป็นคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์แล้ว สามารถนำมาปรับใช้ได้เช่นกัน ทั้งนี้ หากพิจารณาถึงการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ จะเห็นได้ว่า มีบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 บท ได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่สามารถนำมาปรับใช้ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ในลักษณะขั้นตอนก่อนการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ด้วยรูปแบบการกระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์นั้นเกิดขึ้นในระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้มีผู้เสียหายจำนวนมากและความเสียหายเป็นวงกว้าง ดังนั้น การนำวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาปรับใช้ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมแก้ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกิดขึ้น ต่อกลุ่มผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จำนวนมากที่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ประเภทเดียวกันทำให้เกิดลักษณะเฉพาะของกลุ่มขึ้น

2) ขั้นตอนการใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์

ขั้นตอนการใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์นั้น เป็นกระบวนการตาม พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 โดยเป็นการนำวิธีการคุ้มครองชั่วคราวมาใช้กับคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ เพื่อระงับหรือนำงานที่ถูกกล่าวอ้างว่าได้กระทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ รวมถึงการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ ก่อนฟ้องคดีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ในความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไป

3) ขั้นตอนก่อนการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์

หากโจทก์ผู้แทนกลุ่มและกลุ่มของผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เลือกใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ด้วยวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้น ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ คือ การที่พยานหลักฐานที่สามารถกล่าวอ้างถึงการละเมิดลิขสิทธิ์หายไปจากระบบคอมพิวเตอร์ เนื่องจากถูกลำดับข้อมูลคอมพิวเตอร์ชุดใหม่เข้าแทนที่หรือกลืนข้อมูลเก่าให้หายไปในระบบคอมพิวเตอร์ อันเป็นการยากในการติดตามเอาพยานหลักฐานคืน ดังนั้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 28 ได้วางหลักไว้ว่า ถ้าบุคคลใด เกรงว่าพยานหลักฐานที่ตนอาจต้องอ้างอิงในภายภาคหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาเมื่อมีคดีทรัพย์สินทางปัญญาหรือถ้าคู่ความฝ่ายใดในคดีเกรงว่าพยานหลักฐานที่ตนจำแนงจะอ้างอิงจะสูญหายเสียก่อนจะนำมาสืบหรือเป็นการยากที่จะนำมาสืบในภายหลัง บุคคลนั้นหรือคู่ความฝ่ายนั้นอาจยื่นคำขอต่อศาลโดยทำเป็นคำร้องขอหรือคำร้องให้ศาลมีคำสั่งสืบพยานนั้นไว้ทันทีจากบริบทของปัญหาการติดตามหาพยานหลักฐานข้างต้น ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ควรใช้หลักการขอวิธีการคุ้มครองชั่วคราวฉุกเฉินตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 29 ที่ได้วางหลักไว้ว่า ในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน เมื่อมีการยื่นคำขอ

ตามมาตรา 28 ผู้ยื่นคำขอจะยื่นคำร้องรวมไปด้วยเพื่อให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมีคำสั่งหรือออกหมายตามข้อโดยไม่ชักช้า และถ้าจำเป็นจะขอให้ศาลมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดเอกสารหรือวัตถุที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานที่ข้อสืบไว้ก่อน โดยมีเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ และในวรรคสองวางหลักให้นำ มาตรา 261 ถึงมาตรา 263 และมาตรา 267 ถึงมาตรา 269 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้แก่กรณีตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ จะต้องยื่นคำฟ้องและคำร้องขอดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์เสียก่อน แล้วจึงยื่นคำร้องพร้อมด้วยคำขอการใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาในกรณีฉุกเฉิน เพื่อให้ศาลพิจารณาเพื่อใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวในกรณีฉุกเฉินแก่คดี ก็สามารถกระทำได้เช่นกันแต่ยังมีความล่าช้าในกระบวนการนี้ เนื่องจากต้องรอคำสั่งศาลอนุญาตก่อนเท่านั้น

4) ถ้าศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่ม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 222/12 วรรคสี่ ศาลมีหน้าที่ตามกฎหมายสั่งรับคำฟ้อง การดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ไว้พิจารณาเมื่อได้ส่งหมายเรียกให้จำเลยแล้ว ให้จำเลยทำคำให้การเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในหนึ่งเดือนและให้ถือว่า หนายความของโจทก์เป็นหนายความของกลุ่มด้วย

5) ขั้นตอนการประกาศแจ้งคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 222/15 วรรคหนึ่ง ได้วางหลักไว้ว่า ให้ศาลส่งคำบอกกล่าวคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มเท่าที่ทราบและประกาศทางหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายเป็นเวลา 3 วันติดต่อกัน รวมทั้งทางสื่อมวลชนอื่น หรือวิธีการอื่นใดเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร

6) ขั้นตอนของการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์
ในขั้นตอนนี้ การนำพยานหลักฐานเกี่ยวกับงานที่อ้างว่าได้กระทำขึ้น โดยการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ถูกระงับหรือนำออกจากระบบของผู้ให้บริการด้วยคำสั่งศาลนั้น ในความเห็นผู้วิจัยนั้น ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์มีอำนาจเพียงแค่อื่นคำร้องขอให้ระงับหรือนำออกจากระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการเท่านั้น โดยสามารถอ้างถึงคำสั่งศาลตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ว่าได้ทำการ takedown งานเช่นว่านั้น ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการและพยานหลักฐานที่เป็นเหตุให้ควรเชื่อว่า

ถูกละเมิดลิขสิทธิ์ภายในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการอันนำมาซึ่งการยื่นคำร้องตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 แต่การนำงานที่ถูกกล่าวอ้างว่าได้ถูกระงับหรือนำออกจากระบบของผู้ให้บริการในวันและเวลาใดที่ผู้ให้บริการได้ปฏิบัติตามโดยไม่ชักช้า นำออกด้วยวิธีการใด และงานดังกล่าวถูกนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการโดยใคร และการนำพยานหลักฐานเกี่ยวกับงานที่อ้างว่าได้กระทำขึ้นโดยการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ถูกระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ในคดีทรัพย์สินทางปัญญาออกจากระบบคอมพิวเตอร์นั้น ตามพระราชบัญญัติด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 สามารถกระทำได้โดยง่ายกว่าเนื่องจากมีการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ในสารบบแตกต่างจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ที่ใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ซึ่งใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 28 และ 29 ที่ไม่ได้มีการวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกระบวนการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ถูกกล่าวอ้างว่ากระทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ในฐานะพยานหลักฐานของคดีอย่างไร จึงอาจนำมาซึ่งปัญหาในทางปฏิบัติได้ และการเรียกบุคคลผู้ใช้บริการที่มีส่วนรู้เห็นการละเมิดลิขสิทธิ์ภายในระบบคอมพิวเตอร์หรือการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านระบบคอมพิวเตอร์มาเป็นพยานบุคคลเพิ่มเติม นั้น จึงต้องเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีแบบกลุ่ม ไม่ใช่หน้าที่ของผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์

7) ขั้นตอนการพิจารณาคดีของศาล

ขั้นตอนนี้ จะเกิดขึ้นภายหลังศาลอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มแล้ว และจำเลยยื่นคำให้การแล้ว โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

(1) ขั้นตอนของวันนัดพร้อมและการยื่นบัญชีระบุพยาน ในส่วนของวันนัดพร้อมนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/20 ได้วางหลักไว้ว่า เมื่อศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มและจำเลยได้ยื่นคำให้การแล้ว ให้ศาลกำหนดวันนัดพร้อมโดยสั่งให้คู่ความทุกฝ่ายมาศาลเพื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยหรือใช้วิธีอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเจ้าพนักงานคดีแบบกลุ่มจะเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงานในการนัดพร้อมคู่ความให้มาไกล่เกลี่ยหรือเป็นผู้นัดบุคคลที่คู่ความตกลงกันว่าจะให้เป็นผู้ไกล่เกลี่ย

แล้วให้คู่ความนำต้นฉบับพยานเอกสารหรือพยานวัตถุทั้งหมดที่ประสงค์จะอ้างอิงและอยู่ในความครอบครองของคนที่สามารถนำมาศาลได้มาแสดงต่อศาลเพื่อให้ศาลและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจดู ในที่นี้ ผู้วิจัยเห็นว่า สำหรับกรณีผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์นั้น สามารถนำพยานมาได้เพียงแค่งานสร้างสรรค์ที่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีและพยานหลักฐานที่เป็นเหตุอันควรเชื่อได้ว่างานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ถูกละเมิดลิขสิทธิ์ภายในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการโดยผู้ให้บริการเท่านั้น โดยศาลจะต้องเป็นผู้ตรวจคำคู่ความและคำแถลงของคู่ความแล้วนำข้ออ้างข้อเถียงที่ปรากฏในคำคู่ความและคำแถลงมาเทียบกันดูและสอบถามคู่ความในส่วนของข้ออ้างและข้อเถียงต่าง ๆ และพยานหลักฐานที่ยื่นต่อศาลว่าฝ่ายใดยอมรับหรือโต้แย้งข้ออ้างข้อเถียงอย่างไร หากยอมรับกันได้ก็ถือว่าข้อเท็จจริงนั้นเป็นที่ยุติ ส่วนข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงใดที่โต้แย้งกันอยู่และเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับประเด็นข้อพิพาทตามคำคู่ความให้ศาลกำหนดไว้เป็นประเด็นข้อพิพาทและกำหนดให้คู่ความฝ่ายใดนำพยานมาสืบก่อนหลังก็ได้ ในข้อนี้ กระบวนการสอบถามคู่ความ แต่ละฝ่ายต้องตอบคำถามที่ศาลถามเองหรือตามคำขอของคู่ความในประเด็นเรื่องข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายตรงข้ามยกเป็นข้ออ้าง ข้อต่อสู้และพยานหลักฐานที่คู่ความได้ยื่นต่อศาล หากไม่ตอบในข้อเท็จจริงใดหรือปฏิเสธโดยไม่มีเหตุแห่งการปฏิเสธโดยชัดแจ้งให้ถือว่าได้ยอมรับข้อเท็จจริงนั้น รวมถึงการกำหนดระยะเวลาทั้งหมดในการดำเนินคดีแบบกลุ่มและกำหนดวันเวลา วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินคดีแบบกลุ่มที่จำเป็น เมื่อศาลได้ดำเนินการในวันนัดพร้อมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 222/20 เสร็จสิ้นแล้ว ให้ศาลกำหนดวันสืบพยานซึ่งมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 วัน นับแต่วันนัดพร้อมวันสุดท้าย

(2) สำหรับการยื่นบัญชีระบุพยานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 222/21 ได้วางหลักไว้ว่า ก่อนวันนัดพร้อมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 222/20 ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน ให้คู่ความยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอเพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นรับไปจากเจ้าพนักงานศาล และถ้าคู่ความฝ่ายใดมีความจำเป็นจะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมให้ยื่นต่อศาลก่อนกระบวนการพิจารณาที่ต้องกระทำในวันนัดพร้อมเสร็จสิ้น หากพ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้จะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลเมื่อผู้ร้องขอแสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถ

ทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่คู่ความในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

ขั้นตอนการยื่นบัญชีระบุพยานครั้งแรกนั้น คู่ความทุกฝ่ายต้องยื่นบัญชีระบุพยานก่อนวันนัดพร้อมต่อศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/20 มีระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดคือ ไม่น้อยกว่า 15 วัน โดยจะต้องมีสำเนาบัญชีระบุพยานในจำนวนที่เพียงพอต่อคู่ความอีกฝ่ายด้วย และในส่วนของขั้นตอนการยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมนั้น จะกระทำได้เมื่อคู่ความผ่านการยื่นบัญชีระบุพยานครั้งแรกแต่ยื่นพยานไม่ครบ และต้องการจะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่ม โดยต้องยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมต่อศาลก่อนกระบวนพิจารณาที่ต้องกระทำในวันนัดพร้อมเสร็จสิ้นพร้อมสำเนาบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมในจำนวนที่เพียงพอต่อคู่ความอีกฝ่าย ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/23 ศาลจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่ความก็ได้ รวมถึงศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้ แต่ต้องให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและไม่ตัดสิทธิคู่ความอีกฝ่ายที่จะขอแย้งหรือเรียกผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

ในประเด็นวันนัดพร้อมและการยื่นบัญชีระบุพยานผู้วิจัยเห็นว่า ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ควรเตรียมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์และการถูกละเมิดลิขสิทธิ์เสียให้พร้อม โดยนางานสร้างสรรค์ต้นฉบับที่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์เข้ามาใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ได้ในฐานะพยานหลักฐานงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์ ประกอบกับพยานหลักฐานที่เจ้าพนักงานคดีแบบกลุ่มแสวงหามาเพื่อเป็นพยานหลักฐานในคดีโดยเป็นงานสร้างสรรค์ที่ถูกกล่าวอ้างว่าได้กระทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ โดยเป็นงานสร้างสรรค์ประเภทเดียวกัน

8) ขั้นตอนการทำคำพิพากษาและการบังคับคดี

(1) ภายหลังศาลสืบพยานเป็นที่แน่ชัดแล้วจึงเข้าสู่ขั้นตอนการวินิจฉัยคดีและทำคำพิพากษา คำพิพากษจะต้องมีรายการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/36 เช่น ลักษณะโดยชัดเจนของกลุ่มบุคคลหรือกลุ่มย่อยที่จะต้องผูกพันตามคำพิพากษา ในคดีที่ศาลพิพากษาให้ไต่หนี้เป็นเงิน คำพิพากษาดำเนินการระบุจำนวนเงินและหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณการชำระเงินให้สมาชิก

ด้วย รวมถึงจำนวนเงินรางวัลของนายความฝ่ายโจทก์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/37 และในคดีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ นอกเหนือจากวิธีการการระงับหรือนำออกจากระบบคอมพิวเตอร์ตามพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และวิธีการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูล คอมพิวเตอร์ในคดีทรัพย์สินทางปัญญาออกจากระบบคอมพิวเตอร์ตามพระราชบัญญัติว่า ด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 แล้ว และในส่วนของการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ด้วยวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ซึ่งเป็นการพิจารณาคดีในประเด็นการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อให้การลงโทษจำเลยสอดคล้องและเป็นไปในทางเดียวกับหลักการตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ศาลควรพิพากษาให้จำเลยชดใช้เป็นหนี้เงินและหนึ่งดวันกระทำการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/37 วรรคสอง ควบคู่กัน โดยศาลต้องนำประเด็น ความยากง่ายและระยะเวลาในการดำเนินงานมาคิดค่าเงินรางวัลนายความแล้ว ศาลยังต้องพิจารณาถึงจำนวนเงินที่โจทก์และสมาชิกกลุ่มมีสิทธิได้รับประกอบด้วย โดยกำหนดจำนวนเงินดังกล่าวด้วยจำนวนร้อยละ และเงินค่ารางวัลนายความฝ่ายโจทก์ ต้องไม่เกินร้อยละ 30 ของจำนวนเงินนั้น เห็นว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับค่าเสียหายที่คิดประมาณ เป็นตัวเงินจากการถูกละเมิดลิขสิทธิ์นั้น ให้คิดเป็นตัวเงินต่อไป แต่ในส่วนหนึ่งของหนึ่งดวันกระทำการนั้น ผู้วิจัยมองว่า ศาลสามารถบังคับให้ผู้ให้บริการ งวดวันหรือยกเลิกการให้บริการ แก่ผู้ใช้บริการที่เป็นผู้ละเมิดลิขสิทธิ์เจ้าของลิขสิทธิ์ ไม่ให้ผู้ให้บริการรายดังกล่าว เข้ามากระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไปในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการอีกต่อไป จึงจะเป็นการลงโทษที่เหมาะสม

(2) การชดใช้และเยียวยาแก่สมาชิกกลุ่ม ข้อกำหนดของประธาน ศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินคดีแบบกลุ่ม พ.ศ. 2559 ตามข้อกำหนดข้อที่ 48 นั้นได้วางหลัก ถึงการอำนวยความสะดวกหรือการเยียวยาความเสียหายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีโอกาสได้ รับประโยชน์จากการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ซึ่งมูลค่าของเงินที่สมาชิกแต่ละรายมีสิทธิ ได้รับนั้นมีน้อยและมีภาระการพิสูจน์ที่ทำให้ค่าใช้จ่ายที่มากจนไม่คุ้มค่าที่จะยื่นคำขอรับ ชำระหนี้ ศาลอาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติตามคำพิพากษา ให้แก่สมาชิกเพื่อให้ได้รับการเยียวยาตามสมควรก็ได้ โดยยึดวัตถุประสงค์ของการเริ่มต้น ดำเนินคดีแบบกลุ่มและผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มเป็นสำคัญ ดังนั้นคำพิพากษาจึงต้อง

มีเนื้อหาระบุถึงจำนวนเงินต้องชำระหนี้เงินให้แก่โจทก์ รวมถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และวิธีการคำนวณในการที่จำเลยต้องชำระเงินหรือดำเนินการให้แก่สมาชิกกลุ่มด้วย โดยผู้วิจัยเห็นว่า การชดใช้และเยียวยาในรูปแบบของตัวเงินต่อการดำเนินคดีแบบกลุ่มใน คดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์นั้น สามารถกระทำได้ และอาจจะได้ผลดีกว่าการชดใช้หรือเยียวยาที่สามารถจับต้องได้ เนื่องจาก งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ถูกจัดเก็บในรูปแบบของออนไลน์ นั้น ไม่มีรูปร่าง แต่สามารถถือราคาเอาได้ ดังนั้น การคำนวณการชดใช้ความเสียหาย เป็นตัวเงินแก่โจทก์ผู้แทนและสมาชิกกลุ่มซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในคดีการดำเนินคดี แบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์จึงเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง

(3) ผลของคำพิพากษาและการบังคับคดีนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/35 ได้วางหลักไว้ว่า คำพิพากษาของศาลมีผลเป็นการผูกพัน คู่ความและสมาชิกกลุ่มและในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี ให้โจทก์หรือ หนายความฝ่ายโจทก์มีอำนาจดำเนินการบังคับคดีแทนโจทก์และสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้อง กับรูปแบบและวัตถุประสงค์ของวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ที่ต้องการให้เป็นวิธีการดำเนิน คดีเพื่อเยียวยาความเสียหายของผู้เสียหายที่มีจำนวนมาก เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้มีการ ดำเนินคดีแบบกลุ่มได้ สมาชิกกลุ่มทุกคนที่ไม่ได้แสดงเจตนาออกจากกลุ่มย่อมมีผูกพัน ในคดีและมีผลผูกพันในคำพิพากษาของศาลด้วย เพราะโจทก์ผู้แทนกลุ่มนั้นเป็นผู้ดำเนิน คดีเพื่อตนเองและถือว่าโจทก์ผู้แทนกลุ่มทำหน้าที่ดำเนินคดีแทนสมาชิกกลุ่มด้วย คำพิพากษา ของศาลในคดีการดำเนินคดีแบบกลุ่มจึงผูกพันสมาชิกของกลุ่มทุกคน ดังนั้น ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/35 จึงวางหลักให้สมาชิกกลุ่มมีสิทธิที่จะยื่น คำขอรับชำระหนี้แต่ไม่มีสิทธิที่จะดำเนินการบังคับคดีตามส่วนนี้ด้วยตนเอง ผู้มีสิทธิบังคับ คดีจึงเป็นหน้าที่ของโจทก์ผู้แทนกลุ่มหรือหนายความฝ่ายโจทก์ที่มีอำนาจบังคับคดีแทน โจทก์และสมาชิกกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มไม่มีสิทธิดำเนินการบังคับคดีได้ด้วยตนเอง และ การแจ้งคำพิพากษานั้น เป็นหน้าที่ของศาลในการแจ้งให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงผลของ คำพิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/39 ให้ศาล แจ้งคำพิพากษาให้สมาชิกกลุ่มทราบตามวิธีการเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/15 วรรคหนึ่ง ที่วางหลักการแจ้งคำบอกกล่าวด้วย การประกาศทางหนังสือพิมพ์ สื่อมวลชนและวิธีการอื่นตามสมควรและให้แจ้งอธิบดีกรม บังคับคดีทราบด้วย ผู้วิจัยเห็นว่า คำพิพากษาในการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์

ออนไลน์นั้น อยู่ภายใต้หลักกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มว่า คำพิพากษาของศาลในคดีการดำเนินคดีแบบกลุ่มจึงผูกพันสมาชิกของกลุ่มทุกคน จึงต้องระบุขอบเขตของการเป็นสมาชิกกลุ่มและลักษณะเฉพาะของกลุ่มให้ชัดเจนว่าหมายถึงผู้ใดบ้างที่สามารถเป็นสมาชิกกลุ่มในคดีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนหลงผิดในสาระสำคัญของการเป็นสมาชิกกลุ่มตามกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่ม และเนื่องด้วยรูปแบบของคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์นั้น การกระทำความผิดเกิดขึ้นในระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งรูปแบบการใช้บริการของผู้ละเมิดลิขสิทธิ์และผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์นั้นจะต้องสามารถติดต่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ตด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมลหรือช่องทางอื่นใดทางออนไลน์ ผู้วิจัยเห็นว่า การแจ้งคำพิพากษาโดยศาล อาจจะกระทำผ่านการส่งเอกสารทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ได้เช่นกัน เนื่องจากข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินคดีแบบกลุ่มพ.ศ.2559 ข้อ 9 ได้วางหลักว่า ในคำร้องขอให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มว่าต้องระบุขอบเขตของกลุ่มบุคคลให้ชัดเจนเท่าที่จะสามารถระบุได้ และระบุสมาชิกกลุ่มเท่าที่ทราบ พร้อมสถานที่ติดต่อได้โดยสะดวก หมายเลขโทรศัพท์และที่อยู่สำหรับจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เท่าที่ทราบได้ด้วย ดังนั้น ศาลจึงทราบช่องทางการติดต่อทางออนไลน์แล้ว การแจ้งคำพิพากษามานช่องทางดังกล่าว จึงน่าจะสามารถกระทำได้เช่นกัน

(4) การดำเนินการบังคับตามคำพิพากษานั้นต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/38 ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีให้ศาลมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการปฏิบัติตามคำพิพากษา โดยจะกำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือโดยคำสั่งในภายหลังก็ได้ และในระหว่างการบังคับคดีให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งบังคับเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาได้ตามที่เห็นสมควร การบังคับตามคำพิพากษานั้นจึงเปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลยพินิจพิจารณาในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ควรจะให้จำเลยปฏิบัติตามคำพิพากษาและเพื่อให้ความคุ้มครองและความยุติธรรมแก่สมาชิกกลุ่ม และในระหว่างการบังคับคดีศาลจึงสามารถใช้ดุลยพินิจในการเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในการบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามคำพิพากษา โดยพิจารณาจากประเด็นแห่งคดีและผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ศาลควรใช้ดุลยพินิจในการวางหลักให้จำเลยปฏิบัติตามคำพิพากษาให้สอดคล้องกับแนวทางการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่างจับต้องได้ ดังนั้น การบังคับเอา

ด้วยหนี้เงินจึงเป็นการเหมาะสมแล้ว และการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามคำพิพากษานั้น เห็นว่า ต้องมีความสอดคล้องกับรูปแบบการกระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ หมายความว่า จะต้องเป็นเงื่อนไขที่สามารถกระทำได้ในระบบอินเทอร์เน็ตเท่านั้น

การดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์สามารถกระทำได้ โดยสามารถเริ่มต้นคดีได้ 3 แนวทาง ได้แก่ การเริ่มต้นด้วยขั้นตอนการใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระงับหรืองานานที่ถูกกล่าวอ้างว่าได้กระทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ รวมถึงการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ก่อนฟ้องคดีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ในความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไป ดังนั้น การดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์จะต้องเกิดขึ้นภายหลังขั้นตอนการใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ เพื่อให้ผู้ให้บริการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายและกันผู้ให้บริการออกจากการฟ้องคดีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์เสียก่อน เนื่องจากผู้ให้บริการไม่ใช่ผู้กระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ และการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ต่อไปนั้น ย่อมเป็นการดำเนินคดีต่อไปในส่วนของผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ให้บริการที่กระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์เท่านั้น ผู้ให้บริการจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์อีกครั้งในขั้นตอนของการไต่สวนพยานในฐานะพยานเท่านั้น และการบังคับคดี จะต้องเป็นการบังคับคดีเฉพาะผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์เท่านั้น ไม่เกี่ยวพันหรือเชื่อมโยงกับผู้ให้บริการ เพียงแต่สามารถพิพากษาบังคับให้ผู้ให้บริการ จดเว้นการให้บริการต่อไปแก่ผู้ให้บริการที่เป็นผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ภายในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการเท่านั้น และหนี้ที่ต้องชำระในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์นั้น เห็นว่า สมควรบังคับเป็นหนี้เงินเท่านั้น

6. สรุปและอภิปรายผล

เมื่อเกิดคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ที่มีบุคคลผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ต้องเสียหายจากการถูกละเมิดลิขสิทธิ์เป็นจำนวนมาก โดยมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเช่นเดียวกัน นำมาซึ่งลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ที่รวมตัวกันเพื่อดำเนินคดีและมุ่งหวังจะผูกพันตนในคำพิพากษาของการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ โดยคดีที่นำวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาปรับใช้นั้น เป็นคดีที่มีผู้เสียหายในฐานะเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์จำนวนมาก ได้รวมตัวกันเพื่อดำเนินคดี โดยโจทก์ผู้แทนกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต้องเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ประเภทเดียวกัน จึงทำให้กลุ่มของผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีจำนวนมากนี้เป็นกลุ่มบุคคลที่มีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเหมือนกัน ทั้งนี้ พิจารณาจากแนวคำพิพากษาจะเห็นได้ว่า หากเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานสร้างสรรค์คนละประเภทย่อมไม่สามารถใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มกับผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ต้องเสียหายจากการละเมิดลิขสิทธิ์ แม้จะเป็นการถูกละเมิดลิขสิทธิ์ในครั้งเดียวกัน แต่เป็นงานสร้างสรรค์คนละประเภทกัน ก็ไม่สามารถถือว่ามื่อน้ำหนักมากพอจะฟังได้ว่าสามารถเป็นกลุ่มบุคคลได้ตามกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

นอกจากนี้ ยังไม่มีทฤษฎีใดในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ที่ระบุว่าสามารถนำการดำเนินคดีแบบกลุ่มเข้ามาปรับใช้กับข้อพิพาทในกรณีที่เกิดคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ได้ แต่กลับมีแนวคำพิพากษาในต่างประเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law ที่นำหลักการการดำเนินคดีแบบกลุ่มเข้าไปปรับใช้ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ และได้มีการนำคำพิพากษาในคดีที่เกิดขึ้นก่อนเป็นบรรทัดฐานต่อคดีถัดไป สอดคล้องกับหลักกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มของประเทศไทย แม้ว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศที่ใช้หลักกฎหมายระบอบลายลักษณ์อักษร แต่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 222/4 ประกอบ 222/8 จะเห็นได้ว่า กฎหมายไทยนั้นวางหลักเกณฑ์ที่อนุโลมให้นำวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาปรับใช้ในคดีของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นหนึ่งในกฎหมายพิเศษของประเทศไทย และเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ที่เป็นบทกฎหมายเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ว่าด้วยเรื่องการยกเว้นความรับผิดชอบละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ให้บริการจะเห็นได้ว่า กฎหมายมิได้ปิดกั้นไม่ให้ใช้วิธีการอื่นใดในการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไปในภายหลัง เพียงแต่ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์

จะต้องใช้มาตรการคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ให้บริการระงับ หรือนำออกซึ่งงานที่อ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ ในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ แล้วผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จึงจะใช้วิธีการดำเนินคดี แบบกลุ่มดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ต่อไปเท่านั้น

ขอบเขตของข้อมูลที่ใช้ศึกษานั้น ผู้วิจัยมุ่งเน้นถึงการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่มและกฎหมายลิขสิทธิ์เป็นสำคัญ โดยได้ศึกษาจากประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายต่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักกฎหมายเรื่องการดำเนินคดีแบบกลุ่ม เห็นได้ว่า ประเทศไทยอนุวัติการหลักกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มของประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้กับกฎหมายไทยได้เป็นอย่างดี ทำให้การนำไปปรับใช้กับข้อเท็จจริงในคดีตามกฎหมายพิเศษของประเทศไทยนั้น สามารถกระทำได้ โดยง่าย และในส่วนของกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ผู้วิจัยศึกษาจาก พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง พบว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ยังมีปัญหาในเชิงปฏิบัติและปัญหาด้านข้อกฎหมาย จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขในส่วนของรายละเอียดต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ หากจะใช้วิธีการตามบทบัญญัติพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 เพื่อจะใช้สิทธิขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ต่อไปก็ย่อมกระทำได้เช่นกัน

จากการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่าการดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class action) เป็นหลักกฎหมายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีแพ่งสามัญและในกฎหมายพิเศษนั้น สามารถนำมาใช้กับคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ได้ โดยใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ได้ ทั้งนี้ นอกเหนือพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 บทกฎหมายอื่นที่สามารถนำมาใช้กับการคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 โดยผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องใช้สิทธิคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 เสียก่อน แล้วจึงดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไปตามคำสั่งศาลในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 หรือ

เริ่มต้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 ด้วยการนำวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาใช้ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ รวมถึงการใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ด้วยวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ภายใต้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/4 ประกอบ 222/8 และหากจะต้องนำหลักการการดำเนินคดีแบบกลุ่มหรือ Class action มาใช้ในการคุ้มครองสิทธิในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ภายใต้บทบัญญัติพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 จะมีปัญหาข้อกฎหมายในส่วนของการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานสร้างสรรค์คนละประเภทแต่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ในคราวเดียวกัน จึงทำให้ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ต่างประเภทกัน ล้วนอยู่ภายใต้ข้อเท็จจริงคือการถูกละเมิดลิขสิทธิ์ในคราวเดียวกัน อ้างอิงจากคำพิพากษาในต่างประเทศได้วางบรรทัดฐานไว้ว่า ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานสร้างสรรค์ต่างประเภทกันไม่สามารถยื่นฟ้องโดยใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มได้ เนื่องจากขัดกับหลักกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มในประเด็นเรื่องการปราศจากปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายร่วมกัน นำมาซึ่งการขาดลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ดังนั้นตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 วรรคสาม ที่จะต้องแจกแจงรายละเอียดโดยชัดแจ้งซึ่งข้อมูล หลักฐาน และคำขอบังคับ จึงควรเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ประเภทเดียวกัน เพื่อให้ง่ายต่อการยื่นคำร้องตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และไม่เป็นการขัดต่อหลักกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มเรื่องการเป็นกลุ่มบุคคลผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ที่จะต้องดำเนินคดีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ภายหลังพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ต่อไป

7. ข้อเสนอแนะ

1) ในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... ขึ้นมาเพื่อยกเลิกการใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 พบว่ามีปัญหาในทางปฏิบัติ จึงได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... โดยบทบัญญัติที่ยกร่างใหม่นี้ได้แก้ไขในประเด็นปัญหาของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และได้ตราขึ้นในส่วนที่เกี่ยวกับข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการโดยเป็น

ยกร่างของปี พ.ศ. 2561 นั้น ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา และในปีพ.ศ. 2562 นี้ คณะกรรมการการกฤษฎีกาได้ยกร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... โดยสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นร่างเกี่ยวกับข้อจำกัดความรับผิดของผู้ให้บริการ หากยกร่างฉบับนี้ได้ถูกตราขึ้นใช้เป็นกฎหมาย ย่อมจะอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์และสามารถนำมาปรับใช้ร่วมกับการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก ในส่วนของบทบัญญัติมีรายละเอียดที่ครอบคลุมชัดเจน ถึงวิธีการ ขั้นตอนและการเขียนคำร้องตามมาตราร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา 43/1 (3) และมาตรา 43/5 ที่แก้ไขความล่าช้าในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 จากการใช้สิทธิทางศาลเปลี่ยนเป็นผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์สามารถยื่นคำร้องต่อผู้ให้บริการได้โดยตรง รวมถึงการวางหลักการการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ต่อไปยังผู้ใช้บริการตามร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญามาตรา 43/8 วรรคท้าย ซึ่งเป็นหลักการที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 มิได้วางหลักไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังมาตรา 43/2 วางหลักการยกเลิกการให้บริการผู้ใช้บริการที่กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ซ้ำและการโต้แย้งกลับต่อการแจ้งเตือนจากผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ทำให้บทกฎหมายมีความชัดเจนและครอบคลุมทุกมิติ โดยให้ความสำคัญต่อผู้ให้บริการ ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ใช้อย่างยุติธรรม และมีหลักกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักการ Safe Harbor ใน section 512 (c) ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ดิจิทัลสหัสวรรษ ค.ศ. 1998 the Digital Millennium Copyright Act (DMCA) เป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับ Information Residing on Systems or Networks at the Direction of Users ซึ่งมีวิธีการดำเนินคดีที่มีเอกลักษณ์สำคัญคือ การนำวิธีการแจ้งเตือนหรือ Notice and Takedown เข้ามาปรับใช้เป็นกฎหมาย หากประเทศไทยยกร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา หลักกฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ของประเทศไทยจะมีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น แต่ในส่วนที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรเพิ่มเติมหรือแก้ไข ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... ทั้ง 2 ฉบับ ยังมิได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกระบวนการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์

ไว้ในสารบบ เพื่อเป็นการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่พิพาทกันว่าเป็นงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ไว้ในสารบบ ซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ต่อไประหว่างผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ละเมิดลิขสิทธิ์

2) วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์นั้น มีความจำเป็นจะต้องนำหลักการวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาเข้ามาปรับใช้แก้คดีเป็นสำคัญเนื่องจากรูปแบบของอินเทอร์เน็ตนี้มีการเปลี่ยนผ่านและหมุนเวียนข้อมูลด้วยความรวดเร็ว ทำให้ข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์มีจำนวนมาก เมื่อมีการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์เกิดขึ้น จึงเป็นการยากแก่โจทก์ในการแสวงหาพยานหลักฐานเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ในภายหลัง การนำวิธีคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาในงานที่ถูกละเมิดลิขสิทธิ์และงานที่กล่าวอ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์นั้น จึงมีความจำเป็นต่อรูปคดีอย่างมาก ตามบทกฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ที่สามารถนำมาปรับใช้กับคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ได้ประกอบด้วยบทกฎหมาย 3 ฉบับคือ ขั้นตอนการใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 28 และ 29 ซึ่งนำกระบวนการพิจารณาในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 4 วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาปรับใช้โดยอนุโลมโดยผู้วิจัยเห็นว่า กระบวนการที่เหมาะสมกับการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์นั้น คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 เนื่องจากเป็นมาตราที่วางหลักการมาเพื่อให้ความคุ้มครองผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จากการถูกละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์โดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 นั้น เป็นบทกฎหมายที่วางหลักเป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ให้บริการ ทำให้การดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไปจะเป็นการดำเนินคดีระหว่างคู่ความคือ ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ละเมิดลิขสิทธิ์เท่านั้น และด้วยเนื้อหาของบทบัญญัติที่วางหลักให้การใช้กระบวนการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีเจตนาจะใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 นี้ จะต้องมิเจตนาที่จะดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไปจึงจะยื่นคำร้องตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ดังนั้น

เนื้อหาของบทบัญญัติจึงวางหลักให้ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ให้บริการระงับหรือนำออกซึ่งงานที่ถูกกล่าวอ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ โดยตัวบทมิได้วางหลักให้ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ยื่นคำร้องต่อผู้ละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อนำงานละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ เพื่อให้ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทบัญญัติ เพื่อให้ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ได้ดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไป ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาว่าละเมิดลิขสิทธิ์ สามารถโต้แย้งได้ในการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ต่อไป ต่างจากบทบัญญัติพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 ที่วัตถุประสงค์ของบทบัญญัติคือการให้ความคุ้มครองประเภทของข้อมูลคอมพิวเตอร์เท่านั้น คำสั่งศาลระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้น จึงเป็นคำสั่งศาลฝ่ายเดียว เนื้อหาของบทบัญญัติมิได้วางหลักให้คู่ความอีกฝ่ายได้ต่อสู้เพื่อโต้แย้งข้อกล่าวหาว่าได้ทำการละเมิดลิขสิทธิ์จริงหรือไม่ อีกทั้ง การใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 28 และ 29 ซึ่งนำกระบวนการพิจารณาในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 4 วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาปรับใช้ โดยอนุโลมนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า วิธีการคุ้มครองชั่วคราวตามมาตรา 28 และ 29 นี้ รูปแบบการให้ความคุ้มครองยังไม่ครอบคลุมคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์เท่าที่ควร เนื่องจาก การจะใช้สิทธิขอคุ้มครองชั่วคราวตามบทบัญญัตินี้ได้ จะต้องมีการยื่นฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ต่อศาลแล้วเท่านั้นจึงจะสามารถใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวได้ ทำให้เกิดความล่าช้ากว่าการใช้วิธีการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 ด้วยลักษณะของคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์แล้ว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า วิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ วิธีการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 จึงมีความเหมาะสมมากที่สุดด้วยเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

3) การดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์นั้น สามารถกระทำได้จริง โดยเริ่มต้นจากขั้นตอนการใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์โดยผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ เนื่องจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560

มาตรา 20 เป็นขั้นตอนที่สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องมีการฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ เพราะเป็นวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ในความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ต่อไป ขั้นตอนต่อไปคือ ขั้นตอนก่อนการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ซึ่งเป็นขั้นตอนการยื่นคำร้องขออนุญาตดำเนินคดีแบบกลุ่มและคำฟ้องการดำเนินคดีแบบกลุ่ม หากผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จะเริ่มต้นคดีด้วยวิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ย่อมสามารถกระทำได้เช่นกัน โดยเริ่มต้นคดีในขั้นตอนนี้เช่นเดียวกัน อีกทั้ง สามารถยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 28 และ 29 ถ้าศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่ม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/12 วรรคสี่ ศาลมีหน้าที่ตามกฎหมายสั่งรับคำฟ้องการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ไว้พิจารณาและขั้นตอนการประกาศแจ้งคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 222/15 วรรคหนึ่ง แล้วจึงจะเข้าสู่กระบวนการการดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ ซึ่งจะเป็นการไต่สวนพยาน ในขั้นตอนนี้ งานที่ถูกกล่าวอ้างว่าทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์นั้น สามารถนำมาเป็นพยานหลักฐานเพื่อรับหรือปฏิเสธการละเมิดลิขสิทธิ์เช่นนั้น และขั้นตอนสุดท้ายคือ ขั้นตอนการทำคำพิพากษา และการบังคับคดี ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ควรชดใช้ค่าเสียหายเป็นตัวเงินจะเหมาะสมกว่า ดังนั้น การดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถดำเนินคดีต่อไปได้จริง โดยมีขั้นตอนเช่นเดียวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่มจากกลุ่มทั่วไป เพียงแต่ต้องดำเนินตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32/3 หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 20 ให้เสร็จสิ้นเสียก่อน จึงค่อยใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่มต่อไปในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์

8. กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะความช่วยเหลือที่ดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย มงคลเกียรติศรี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร.กริชฌา บุญเฟื่อง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทาง

ในการแก้ไขปรับปรุงบทความวิจัยฉบับนี้ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สรารุช ปิตยาศักดิ์ที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงบทความวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

กรรวิ สังวรวงศา. (2552). การดำเนินคดีแบบกลุ่มในการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน.

วิทยานพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

กระทรวงดิจิทัล. (2560). ประกาศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์ ระยะเวลา และวิธีการปฏิบัติสำหรับการระงับการทำให้แพร่หลาย หรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ให้บริการ พ.ศ. 2560.

คณะกรรมการกฤษฎีกา. (2558). ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2558).

คณะกรรมการกฤษฎีกา. (2539). พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539.

คณะกรรมการกฤษฎีกา. (2558). พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2558).

คณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560.

เจริญชัย อัครพิริยอนันต์. (2555). ข้อพิจารณาเกี่ยวกับคุณสมบัติของโจทก์และสมาชิกกลุ่ม ในการดำเนินคดีแบบกลุ่มตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อกำหนดกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2559. เข้าถึงที่ http://elib.coj.go.th/Ebook/data/judge_report/jrp2555_10_111.pdf.

ทัศนีย์ อังสนานนท์. (2551). การดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action). สืบค้นเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2559. เข้าถึงที่ http://elib.coj.go.th/Ebook/data/judge_report/2551-23.pdf.

- น้ำแท้ มีบุญสล้าง. (2554). การดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action) และการนำรูปแบบการดำเนินคดีแบบกลุ่มมาใช้ในคดีสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.
- บุษราณี หงษาคำ. (2549). ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งโดยผู้แทนกลุ่มผู้ต้องเสียหาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ยุทธพงศ์ ปั่นอนงค์. (ม.ป.ป.). ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (การดำเนินคดีแบบกลุ่ม). สืบค้นเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2559. เข้าถึงที่ https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20150320141402.pdf.
- วิชัย อริยะนันทกะ, จักรกฤษณ์ เจนเจษฎา, วรวุฒิ ทาวาศิน, พงษ์เดช วานิชกิตติกุล และ สรวิต ลิ้มปริงชี. (2549). การดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action) (ร่างรายงานศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานศาลยุติธรรม. (2559). ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินคดีแบบกลุ่ม พ.ศ. 2559.
- สุนันทา เอกไพศาลกุล. (2550). มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมจดหมายสแปม. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอื้อน ขุนแก้ว และ วรนนยา ไข้อย่างงษ์. (2560). การดำเนินคดีแบบกลุ่มและการขออนุญาตฎีกา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร จำกัด.
- Cornell Law School. (2019). Class Action: An Overview. Retrieved 1 September 2019, from https://www.law.cornell.edu/wex/class_action.
- Garner, B. A. (2001). A Dictionary of Modern Legal Usage (2nd ed.). New York: Oxford University Press.
- Gidi, A. (2003). Class Actions in Brazil: A Model for Civil Law Countries. The American Journal of Comparative Law, 11(51), 334.
- Zaslowsky, D., & Michaud, T. H. (2016). Class Action Trend – Targeting Online Sales in New Jersey. Retrieved 1 September 2019, from <http://www.globalclassactionsblog.com/2016/04/12/class-action-trend-targeting-online-sales-in-new-jersey/>.